

Handle with Care

Het signaal dat je niet wil missen

Op het NVO-congres vertelde hoogleraar Majone Steketee enthousiast over 'Handle with Care', waarbij steun op school centraal staat voor kinderen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld. De Pedagoog zocht uit wat het is en hoe het werkt.

Handle with Care is in 2010 begonnen als Operation Encompass¹ aan de keukentafel van het echtpaar Elisabeth en David, een schooldirecteur en een politieman uit Plymouth, Engeland. Elisabeth had op school te maken gehad met een jong kind met onverklaarbaar gedrag, waarvan pas weken later bleek dat het de avond daarvoor getuige was geweest van huiselijk geweld. David realiseerde zich dat hij en zijn collega's wél wisten wat er bij dit kind thuis was voorgevallen, maar zijn vrouw en de leerkracht op school niet. Met dit besef gingen ze op zoek naar een manier om de school meteen op de hoogte te stellen wanneer een gezin met de politie in aanraking is geweest na huiselijk geweld. Niet zodat de leerkracht

precies weet wat er is gebeurd, maar wel zodat het kind de volgende dag op school kan rekenen op steun.

Signaal

In Nederland is in 2017 een pilot gestart door Augeo Foundation onder de naam *Handle with Care*. Het vraagt om goede samenwerking tussen instanties, maar werkt in de basis heel eenvoudig. Het begint zodra de politie bij een gezin thuis komt. De politie stuurt bij huiselijk geweld altijd een melding naar Veilig Thuis, waarna het traject wordt opgestart om ervoor te zorgen dat het voor het kind thuis weer veilig wordt.

Handle with Care zorgt er via een extra actie voor dat er, naast het reguliere traject, direct steun voor het kind komt: Veilig Thuis screent de binnengekomen politiemeldingen op huiselijk geweld waar kinderen bij betrokken zijn geweest en geeft dezelfde dag nog via leerplicht een signaal door aan de school. Het signaal bevat alleen de naam en geboortedatum van de kinderen en het codewoord 'Handle with Care'. De leerkracht weet dan de volgende dag dát er iets is gebeurd, maar niet wát. Dat is ook niet nodig voor de steun die de leerkracht kan geven: wat extra aandacht, rust en ruimte.

Snelle steun

Marga Haagmans van Augeo Foundation legt uit dat Handle with Care primair bedoeld is om die snelle steun op school te realiseren. Van een derde van de kinderen waarover het signaal Handle with Care binnenkwam, wist de school niet dat ze thuis onveilig waren, vertelt ze.

‘Ik vind het fijn dat de juf nu weet wat Lillian en Joey hebben meegemaakt’

De politie krijgt de melding dat twee ouders slaande ruzie hebben en er kinderen aanwezig zijn. Bij aankomst doet Lillian (acht jaar) de deur open. Ze vertelt dat er vaker heftige ruzies zijn, maar niet zo heftig als deze keer.

Binnen treffen de agenten de moeder en haar nieuwe vriend hevig ruziënd aan. Een van de agenten loopt door naar boven, waar Joey (vijf jaar) in bed ligt. Hij heeft in zijn bed geplast en ligt flink te trillen. Na interventie van de politie gaat Joey met zijn moeder naar opa en oma en Lillian naar haar biologische vader.

De volgende dag ontvangen de leerkrachten het signaal Handle with Care. Hoewel de leerkrachten al langer zorgen hebben over de thuissituatie van Lillian en Joey, zegt de leerkracht: ‘Er gaat een belletje rinkelen en dan besef je dat je het kind moet helpen zich veilig te voelen.’ Lillian is meestal een stil en teruggetrokken kind en ze laat de dag na het incident geen ander gedrag zien.

Haar juf heeft haar gedurende de dag in de gaten gehouden, een gesprekje met haar aangeknoopt en een extra schouderklopje gegeven.

De moeder is op school langs geweest om zelf over de thuissituatie van Lillian en Joey te vertellen. De leerkracht heeft haar zorgen uitgesproken en moeder heeft haar kant van het verhaal verteld. Ze heeft daardoor het gevoel dat ze er niet alleen voor staat.

Deze casus komt uit het eindrapport van de pilot *Handle with Care* van Augeo Foundation. De namen Lillian en Joey zijn gefingeerd.
www.augeo.nl/-/media/Files/HwC/Handle-with-care-eindrapport.ashx

“Het duurt vaak lang voordat op school bekend is dat kinderen huiselijk geweld meegemaakt hebben en soms wordt het helemaal niet bekend. Voor de kinderen is het juist zo belangrijk dat ze meteen de volgende dag op een plek komen waar ze slachtofferhulp krijgen. Als leraar doe je gewoon je werk, maar op zo’n manier dat je kinderen steunt en niet extra gestrest maakt.”

Eerste scholen

Claudia Janssen is leerkracht op Kindcentrum Paulus in Heerlen, een van de eerste scholen die met Handle with Care ging werken. Ze vertelt dat op hun school relatief veel kinderen opgroeien in complexe thuissituaties. Er was op school al veel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en het bieden van een veilige omgeving.

“Toch is het spannend als je met iets nieuws begint, want wat komt er op je af?”, zegt ze als ze terugdenkt aan de start in 2017. “Maar het team stond er voor open. In het begin is meteen duidelijk gemaakt dat er alleen een melding komt als er iets gebeurd is wat mogelijk impact op het kind heeft: Handle with Care! Daarna pak je je rol als leerkracht op en dat betekent in eerste instantie: goed observeren, hoe komt het kind binnen?”

Afwachten

Leerkracht Claudia vraagt bij een melding vooral niet: ‘Och kind, wat is er gebeurd, kan ik je helpen?’ ‘Ik wacht eerst even af en peil wat het kind nodig heeft. Dat verschilt per kind. De een komt naar je toe en vertelt dat er iets aan de hand is en de ander gaat rustig zitten.

Als een kind te laat naar school komt, zou je normaal gesproken vragen: ‘Waar kom je vandaan, waarom ben je te laat?’ Maar in dit geval zul je een kind juist met rust laten.”

“Een kind kan zich afsluiten of sociaal wenselijk gedragen, waardoor je helemaal niet door hebt dat er thuis iets speelt. Het signaal Handle with Care kan dan echt je ogen openen. Voor een ouder kan het ook ruimte bieden. Zo had ik eens een moeder die na schooltijd kwam praten over wat er was voorgevallen, juist omdat we er als school helemaal buiten stonden. Je mag geen contact opnemen met de ouder, dat is een afspraak. Maar als de ouder zelf naar je toekomt, kun je natuurlijk het gesprek aangaan en vertellen hoe je het kind die dag hebt opgevangen.”

Besef

De mensen in het onderwijs zijn enthousiast, ziet ook Marga Haagsmans. Leerkrachten op de scholen die meedoen, worden zich ervan bewust dat ook bij hen kinderen in de klas zitten die huiselijk geweld meemaken.

“Dat kun je honderd keer zeggen in trainingen en voorlichtingen, maar op het moment dat je als school het signaal Handle with Care binnenkrijgt, raakt het je echt.” Ze herinnert zich nog de allereerste melding die binnenkwam en het besef bij de betrokkenen: ‘Dit is er dus gebeurd, dit hadden we anders niet geweten.’

Leerkracht Claudia Janssen beaamt dit. Ze ziet Handle with Care niet als iets extra’s wat ze ook nog moet doen, maar als het signaal dat je niet had willen missen.

‘Ik mag altijd bij mijn mentor aankloppen’

De burens van Naomi (15) hebben de politie gebeld omdat haar ouders al uren ruzie maken. De politieagenten kalmeren de ouders. Een van hen praat met de ouders, de andere agent bespreekt met Naomi wat er is gebeurd.

Zij vertelt dat de ruzie al de hele avond duurde, en dat zij uiteindelijk naar boven is gegaan nadat ze al een paar keer had geroepen ‘dat ze op moesten houden’. Het is de zoveelste ruzie die zij meemaakt en ze is moe en verdrietig. Haar mentor krijgt de volgende ochtend het signaal Handle with Care, vlak voor zij met de lessen begint en neemt zich voor Naomi even op te zoeken. Na de tweede les komt Naomi zelf naar haar toe met de vraag of zij al heeft gehoord wat er is gebeurd. Naomi wil er nu niet over praten, maar ze vindt het wel fijn dat de mentor het in elk geval weet. Dan durft ze ook makkelijker naar haar toe te komen als er ‘weer eens iets is thuis, want het gebeurt zo vaak.’ Ze spreken samen af dat Naomi altijd mag aankloppen, als zij zich zorgen maakt over haar schoolresultaten of zomaar iets wil vertellen. Ze wil graag zelf het initiatief houden.

Deze casus komt uit de basismodule *Handle with Care* van Augeo Foundation. De naam Naomi is gefingeerd.
www.augeo.nl/demo/basismodule_hwc

> Limburg, Brabant, Gelderland

In Engeland en Wales zijn inmiddels alle 43 politiekorpsen aangesloten bij Operation Encompass. In Nederland zijn er regio's in Limburg, Brabant en Gelderland die met Handle with Care werken. Voor andere regio's die willen starten heeft Augeo Foundation de nodige materialen klaarliggen.² Het gaat om praktische materialen als voorbeeldbrieven naar ouders, maar ook om zaken als juridische onderbouwing en een verscheidenheid aan cursusmateriaal waarmee leerkrachten kunnen leren wat er nodig is om kinderen uit stressvolle situaties steun te bieden in de klas.

Om met Handle with Care te starten is het nodig dat de gemeente(n), Veilig Thuis, leerplicht en het onderwijs samen willen werken. In principe kan elke partij, of een gedragswetenschapper die bij een van de partijen is aangesloten, de eerste stap zetten om de interesse te peilen en draagvlak te creëren voor Handle with Care. Wellicht al na het lezen van dit verhaal, ergens aan een keukentafel...

tekst: Bart van Gent

¹ www.operationencompass.org

² www.augeo.nl/nl-nl/handle-with-care

*'De steun die een leerkracht kan geven:
wat extra aandacht, rust en ruimte'*